

OKRUŽNÍ LIST

SVATÉHO OTCE PIA XI.

RITE EXPIATIS

O SV. FRANTIŠKOVÍ Z ASSISI

KU SEDMISTÉMU

VÝROČNÍMU DNI JEHO

SMRTI

OLOMOUC 1941

Lidové závody tiskařské a nakladatelské, spol. s r. o. v Olomouci

OKRUŽNÍ LIST

SV. OTCE PIA XI. „RITE EXPIATIS“

O SVATÉM FRANTIŠKOVÍ Z ASSISI

KU SEDMISTÉMU VÝROČNÍMU DNI

JEHO SMRTI

Svatý Otec v tomto okružním listě vypisuje obšírné poměry doby, v níž svatý František žil, vyličuje nadšeně ctnosti, jimiž náš svatý Otec Serafínský se skvěl, a velkolepá díla, která vykonal.

Vděčnost nás nutí, abychom tento obšírný list papežův celý uveřejnili. Kdo jej pozorně přečte, jistě bude tím větší úctou a láskou ke svatému Františkovi roznícen.

Kéž by tento okružní list důkladně přečetli i neterciáři! Svatý Otec Pius XI. poslal okružní list všem biskupům celého katolického světa, a prosí je, aby se snažili v jubilejním roce, jak nejvíce rozšířit lidem úctu ke svatému Františkovi a jeho III. řád.

ÚVOD

„Ctihodní spolubratři (totiž biskupové celého katolického světa):

Pozdrav a apoštolské požehnání!

(1. C o o č e k á v á p a p e ž.) Velikým milostivým létem, jež jsme prodloužili až do konce tohoto roku (1926), byla přemnohá srdce v tomto svatém městě (Římě) očištěna a rozhodla se pro dokonalejší život. To přemnohé dobré, které se již stalo (v milostivém létě), a které, jak doufáme, ještě se stane, zdá se, m o h u t n ě vzroste právě tím, že všude se chystají oslavit ten den, kdy svatý František z Assisi blaženě se odebral z tohoto pozemského vyhnanství do nebeského domova.

(2. V ý z n a m s v a t é h o F r a n t i š k a.) Milý Pán Bůh dal tohoto muže nejen pro onu rozbouřenou dobu, ve které žil, nýbrž pro obnovu křesťanské společnosti všech dob; z té příčiny dal ho náš před-

chůdce Benedikt XV. za nebeského ochránce tak řečenému „Spolku pro katolickou činnost — Catholica actio“.

(3. P r á c e p r o s v a t é h o F r a n t i š k a.) Proto jest velmi dobře, že naši synové, kteří v tomto oboru podle našeho návodu pracují, spojují se s přčetnou řeholní rodinou svatého Františka, aby jeho díla, jeho ctnosti a smýšlení lidem připamatovali a je oslavili.

(4. F a l e š n ý o b r a z .) A tu ať odmítnou zfalšovaný obraz sera-fínského muže, obraz, jenž se hodí přátelům moderních bludů nebo se zamlouvá pánům a dámám, jimž ničeho v bujném, blahobytném životě nechybí; ať odmítnou ten falešný obraz proto, aby se všichni věřící snažili napodobovati t u svatost, kterou svatý František měl a která souhlasí s čistým, prostým učením evangelia.

(5. O s l a v a j u b i l e a.) A to také ať jest podle našeho přání cílem všech církevních i světských oslav i kázání i promluv po celý jubilejní rok, totiž slaviti serafínského patriarchu tak zbožným, jakým skutečně byl, nikoli jako jiného muže, který se mu nijak nepodobá; neboť svatý František byl mužem, v němž přirozené i nadpřirozené dary souhlasně působily i pro jeho vlastní zdokonalení i pro zdokonalení bližního.

(6. S v ě t c o v é n e m a j í s e s r o v n á v a t i.) Není dobře spolu srovnávati hrdinské světce nebeské, protože Duch svatý každému vykázal jeho vlastní úkol mezi lidmi a protože takové srovnávání ponejvíce se děje ze snahy nespořádané, jest neužitečným a nelíbí se Pánu Bohu, od něhož svatost pochází.

(7. Z n a k s v. F r a n t i š k a.) Ale přece myslíme, že nebylo světce, v němž by obraz Krista Pána a způsob života podle svatého evangelia byl tak zřetelně a jasně zazářil jak ve svatém Františkovi. Proto ho, jenž se sám nazýval „Hlasatelem velikého krále“, právem nazývali „druhým“ Kristem; neboť v něm jako by byl znova žil Kristus Pán jeho vrstevníkům a budoucím stoletím.

(8. S v a t ý F r a n t i š e k ž i j e d á l e.) To jest příčinou, že nyní-šším lidem ještě jest živoucím a vždycky živoucím zůstane. Proto není divu, že první jeho vrstevníci, kteří napsali život a činnost svého řeholního Otce, pokládali jeho velikost a důstojnost téměř za nadlid-skou. Proto není divu, že papežové, naši předchůdcové, kteří byli v důvěrném styku s Františkem, ochotně to uznávali, že jest Boží Prozřetelností poslán ke spáse lidu a k ochraně církve svaté. Už dlouhý čas uplynul od smrti tohoto serafínského světce. A přece láska katolíků k němu a obdiv nekatolíků plápolá novým žářem.

(9. F r a n t i š k á n s k ý l é k .) A to proto, poněvadž dnes jeho obraz

s nemenší jasností září do duší jako kdysi a poněvadž se toužebně volá po jeho síle a ctnosti, které také dnes znamenají nejlepší lék pro lid.

(10. P o ž e h n a n é ú č i n k y.) Neboť jeho obnovná činnost rozšířila se tak velice na veškeré lidstvo, že nejenom víra a mravnost opět vůkol v čistotě zářily, nýbrž také zásady lásky a spravedlnosti, jak jim učí svaté evangelium, hluboko vnikly do života veřejného i sociálního a je opanovaly.

(11. P r o č t e n t o o k r u ž n í l i s t ?) Nyní blíží se veliká a radostná událost (totiž sedmistý den výroční smrti Františkovy), a tu jest jistě vhodným, ctihodní bratří, abychom skrze vás, kteří oznamujete a vysvětlujete naše poselství, připomněli při této příležitosti nauky a živý příklad patriarchy z Assisi a vzbudili v křesťanském lidu ducha františkánského, který úplně se shoduje s duchem svatého evangelia. Naši bezprostřední předchůdcové papežové nedali přejíti žádné staleté památce na nejdůležitější dny a události života svatého Františka, aby jich nebyli podle svého apoštolského učitelského úřadu vysvětlili a aby nebyli věřícím doporučili je slaviti. A my bychom rádi v tom se svými předchůdci závodili.

(12. Ú č i n k y j u b i l e a z r. 1882.) My se všemi staršími lidmi zvláště radostně na to vzpomínáme, jak Lev XIII. před 44 lety k sedmistému výročnímu dni narození sv. Františka vydal okružní list „Auspicato“ a jím všude nadchl lid pro svatého Františka a jeho řády. Ta oddaná láska k svatému Františkovi projevila se nespočetnými projevy zbožnosti a utěšenou obnovou duší.

(13. O v o c e, j e ž o č e k á v á m e.) Proč by tedy oslava smrti svatého Františka, která neméně jest významnou, neměla míti stejného výsledku? Ano, přítomný stav křesťanské společnosti slibuje daleko větší výsledek. Vždyť můžeme zřetelně pozorovati, že lidé opět začínají výše ceniti duchovní dobra, a že národové poučení zkušeností posledních dob uznávají, že jen v návratu k Bohu mohou doufati mír a bezpečnost, a proto vzhlížejí k jediné zprostředkovatelce spásy, k církvi katolické.

(14. P o k á n í a l á s k a.) Jak šťastně proto setkává se veliké milostivé léto římské, které jsme rozšířili na celý svět (v roce 1926), s oslavou sedmistého výročí smrti Františkovy, jež rovněž s duchem kajícínosti a lásky nerozlučně jest sloučeno.

V PRAVÉ DOBĚ PRAVÝ MUŽ

A) Doba svatého Františka.

(15. *Život podle víry.*) Svatý František žil v těžké a trpké době. Ovšem lid byl tenkrát hluboce věřícím, víc než dnes. To ukazovala ta okolnost, že ne tak válečníci z povolání jako více muži všech stavů táhli ve svatém nadšení do Palestiny osvobodit hrobu Kristova.

(16. *Falešní proroci.*) Ale na poli Páně počaly ponenáhlu bujety bludné nauky, zjevně i tajně. Rozsévají je muži, kteří žili tvrdým životem a ctnost i mravnost pokrytecky předstírali a tím přirozeně snadno klamali prostý, slabý lid. Tím se dostaly do mas lidových zhoubné jiskry vzpoury. Mnozí z těch mužů byli tak pyšnými, že o sobě věřili, že je sám Pán Bůh povolal opravit církev, kterou činili odpovědnou za chyby osob soukromých.

(17. *Pravá jejich podoba.*) Ale brzy se ukázalo, jakého jsou ducha. Brzy zavrhovali učení a moc apoštolské Stolice, oddávali se povětšinou životu smyslnému, napadali základy náboženství, majetku a státu a končili revolucí. Tehdy se stalo, co se stávalo často během dob tu a tam: Vzpoura proti církvi šla ruku v ruce se vzpourou proti státu; jedna podporovala druhou.

(18. *Co chybělo?*) Pravda, katolická víra byla ještě v srdcích aneb aspoň nebyla ještě úplně zatemněna, ale již chyběl skoro úplně duch svatého evangelia a láska ke Kristu Pánu tak ochlázla ve společnosti lidské, jako by byla již úplně pohasla.

(19. *Zmátky občanské.*) I když nehledíme na ty hašteřivce, kteří dnes byli s císařem a zítra s papežem, i sama města italská znesvářila se vnitřními boji. Některá města chtěla zlomit nadvládu jednotlivého města a chtěla si vydobýti státní svobodu, jiná zase, domnívajíce se, že jsou mocnější, chtěla si podrobiti města menší, jinde zase v témž městě přely se různé stavy o vládu. To mělo v zápětí krvavé půtky, požáry, loupení, výpalné, vyhnanství a ztrátu majetku.

(20. *Sociální propasti.*) Postavení většiny lidí bylo úžasně nespravedlivým; neboť mezi pány a vasaly, mezi těmi, kteří se rádi jmenovali „velicí - maiores“, a mezi lidmi malými - minores, mezi majetníky a pachtýři byl rozdíl větší, nežli jest lidsky přijatelné, a slabší byli od silnějších beztretně utiskováni a sužováni.

(21. *Neřesti bují.*) Kdo nepatřil právě k nejnižšímu lidu, podával se samolásce a lakotě a byl pln palčivé, nenasytné chtivosti po

bohatství. Zákonů, jak třeba žítí navenek, nikde ještě nebylo, a tak činil se nejnesmyslnější náklad na oděv, na hostiny a zábavy všeho druhu. Pro chudobu a pro chudé bylo jen pohrdání, a od malomocných, tehdy hojně rozšířených, odvraceli se s ošklivostí, oddělovali je od zdravých a více se o ně nestarali.

(22. *N a s k r z n e m o c n í.*) I když nemálo kněží žilo přísně mravně, přece chtivost po požitku a zábavě i ty zachvátila, kteří měli žítí životem pro Pána Boha. Tak se stalo zvykem, že každý usiloval všemožně o tučný zisk. Vynucovali nespravedlivě peníze nebo požadovali lichvářské úroky, ba, mnozí nashromáždili obrovské jmění, obchodující zrovna veřejnými úřady a čestnými místy, dávali právo za peníze a nechávali za peníze vinníky bez potrestání.

(23. *P o s t a v e n í c í r k v e s v a t é.*) Ovšem církev svatá k tomu nemlčela, nýbrž to kárala. Ale jak to mohlo mít dobrý výsledek, kdyžtě sami císařové dávali veřejně špatný příklad, vyzývali papeže, aby je potrestal klatbou, a když papež klatbu vyřkl, jí vzdorovitě pohrdali?

(24. *K l á š t e r y.*) I do klášterů, kde tak vzácné plody svatosti byly uzrály, našlo cestu světské smýšlení a tím je učinilo méně schopnými pro odpor a boj proti zlořádům.

(25. *Č e h o b y l o n u t n ě t ř e b a ?*) A třebas byly zakládány nové řády mužské, které skýtaly církevní kázni jakousi ochranu a upevnění, přece potřebovala churavá společnost lidská pro ozdravení mnohem dalekosáhlejšího poznání a dalekosáhlejší lásky.

B) Pravý muž.

(26. *M u ž P r o z ř e t e l n o s t i.*) Aby tuto společnost, kterou jsme popsali, osvítil a k plné čistotě evangelické moudrosti nazpět přivedl, vystoupil podle Božího úradku světec z Assisi a „vzplanul jak slunce“. Tak pěje básník Dante. Toho mínění je také Tomáš z Celano, an píše: „Jak třpytivá hvězda v temné noci zazářil František a jak ráno, jež tmavé propasti světlem zalévá.“

(27. *D o b a j e h o m l a d o s t i.*) František byl bohatě nadaným jinochem a měl živý temperament. Jak se vypravuje, nosíval rád drahý oděv a zvával rád své zpovynané, veselé druhy na skvostné hostiny a procházel s nimi za veselého zpěvu ulice města; ale vždy na něm každému bylo nápadným, že byl i čistým v chování i počestným ve mluvení a že na bohatství mnoho nedával.

(28. *Z á p a s s m i l o s t í.*) Když byl přestál žalářování v Perugii a utrpení v nemoci, cítil se ke svému vlastnímu údivu uvnitř proměně-

ným. Ale přece chtěl jíti do Apulie a tam konati veliké hrdinské činy, aby tak jaksi Pánu Bohu utekl. Ale na cestě dal mu Pán Bůh zřetelně na srozuměnou, že se musí vrátit do Assisi. Tam že se doví, co mu bude činiti.

(29. E v a n g e l i u m u k a z u j e c e s t u.) Dlouho trápily ho pochybnosti. Tu kteréhosi dne slyšel při mši svaté předčítati úryvek svatého evangelia, v němž se vypravuje o rozeslání svatých apoštolů a o způsobu jejich života; tu pocítil vnuknutí Boží a poznal, že musí žíti životem „podle vzoru svatého evangelia“ a že musí Kristu Pánu sloužiti. Již tehdy začal oddávati se celým srdcem Kristu a jemu zcela se připodobňovati. „Všechno toužení muže Božího, navenek i dovnitř, směřovalo ke kříži Božského Pána; a od té doby, kdy jeho vojenská služba náležela Ukřižovanému, ozařovala ho různá tajemství svatého kříže.“ (Tom. z Cel.)

Vskutku, ve své šlechetnosti a velkomyslnosti byl dobrým vojínem a rytířem Kristovým. Aby ani sám ani jeho učedníci ničeho nikdy nečinili jinak, než jak činil Pán, navykl si, že otvíral knihu svatých evangelíí a tázal se jí jako věstkyně a v ní hledal odpověď. Proto také uzpůsobil Řeholi řádů, které založil, úplně svatému evangeliu, a klášterní život svých bratří životu svatých apoštolů. Proto právem napsal na počátek své Řehole: „Pravidla a život Menších bratří jest: zachovávatí svaté evangelium našeho Pána Ježíše Krista.“

II.

DŮKLADNÁ REFORMA ČI OPRAVA U SEBE SAMA

(30. V l a s t n í p o s v ě c e n í.) Rozvedeme to obšírněji a uvidíme, jak se František připravil vzácným konáním nejdokonalejších ctností, aby sloužil záměrům Božího milosrdenství a stal se vhodným nástrojem pro duchovní obnovení lidu.

A) Jeho snoubenka - svatá chudoba.

(31. Ú t r p n o s t s c h u d ý m i.) Jak horoucně miloval František chudobu, to si můžeme dobře představit, ale popsati se to dá těžko. Útrpnost s chudými byla mu již vrozena, a svatý Bonaventura ujišťuje, že byl tak pln dobroty, že, nejsa „nikterak hluchým posluchačem svatého evangelia, si umínil, že nikdy neodepře almužny žebrákovi, a

zvláště nikdy, bude-li ho žebrák prositi „pro lásku Boží“. Ale milost Boží jeho vrozenou útrpnost ještě přebohatě zdokonalila.“

(32. **Milost pomáhá.**) Kdysi odmítl žebráka; ale hned toho srdečně litoval a puzen v duši Pánem Bohem, ihned vyhledal žebráka a pomohl mu štědře z nouze.

(33. **Snoubenka chudoba.**) Po druhé zase ubíral se po veselém hodování s mladíky za zpěvu ulicemi města; najednou se zastavil a pro radost v srdci nevěděl, kde jest. Když se vzpamatoval, tázali se ho jeho průvodci, myslí-li na svou nevěstu. Bez váhání odpověděl: „Uhodli jste, chci skutečně choť uvést do svého domu; a ta choť jest tak vznešená, tak bohatá, tak krásná, jako žádná jiná! A myslil při tom na chudobu nebo také na ten řád, který by měl úkolem zůstávati chudým.“

(34. **Po stopách P. Ježíšových.**) Vždyť Kristus Pán pro nás stal se chudým, On, bohatý, abychom se stali bohatými jeho chudobou. Od něho naučil se svatý František oné božské moudrosti, proti níž ničeho nedokáže všechen lidský důvtip; ona jediná jest s to, aby svou svatou původností všechny proměnila. Pán Ježíš zvěstoval: „Blahoslaveni chudí duchem! Chceš-li býti dokonalým, jdi, prodej, co máš, a dej chudým; potom budeš míti poklad v nebi! Pojď, následuj mne!“ (Mat. 9, 21.)

(35. **Vlastnosti chudoby.**) Tato chudoba zřiká se dobrovolně, vědomě a úmyslně všeho majetku pozemského; je docela něčím jiným, než ona vnucená, bezradostná, vychloubačná chudoba všech filosofů.

(36. **Láska k chudobě.**) Chudoba pochází od Ducha svatého a náš světec ji tak vroucně miloval, že ji v počestné lásce nazýval svou paní, svou matkou, svou snoubenkou. Svatý Bonaventura praví: „Nikdo není tak chtivým zlata, jak on byl chtivým chudoby; nikdo neopatruje tak úzkostlivě drahocenného pokladu, jak on onu perlu ze svatého evangelia.“ Svatý František sám doporučuje ve své první Řeholi zvláště konání této ctnosti, a praví těmi slovy zřetelně, jak vysoko ji cení a jak vroucně ji miluje. Řekl: „Nejvyšší, nejvznešenější chudoba to jest, která vás, přemilí bratří, dosadila za dědice a krále říše nebeské; podle majetku pozemského učinila vás sice žebráky, ale ctnostmi vás povýšila. Ta budiž vaším údělem! Jí se úplně přenechejte a pro jméno našeho Pána Ježíše Krista ničeho jiného pod nebem nechtějte míti majetkem!“

(37. **Proč ta láska?**) František proto chudobu tak srdečně miloval, protože v ní viděl důvěrnici Matky Boží a důvěrnici či více

ještě, snoubenku Ježíše Krista, která mu byla na kříži oddána. Miloval ji, protože jest od lidí tak znevažována a jeví se světu tak trpkou a neblahou. Když o tom u sebe rozvažoval, plakal mnoho a dlouho.

(38. *Úchvatný příklad.*) Jak dojímá takové divadlo na tomto slavném muži! Ovšem, jeho dřívější veselí společníci a mnozí jiní se domnívali, že se samou láskou k chudobě zbláznil. Ale pozdější svět, i ti, kteří nemají porozumění pro evangelickou dokonalost a tím méně ji konají, žasnou stále více nad ním, jenž tak velice chudobu miloval, a také lidé dneška jsou tím dojati. Před nimi opěval Dante Alighieri ve své proslulé básni („Ráj“) zasnoubení Františkovo s chudobou divukrásně vznešenými, nadšenými myšlenkami a měkkými, lahodnými verši.

B) Sestra pokora.

(39. *Sestra pokora.*) Tak hluboko pojímal svatý František chudobu a tak velkodušně ji miloval, tak velice vydobyla si chudoba jeho srdce a ducha, že mu nestačilo vzdáti se jenom zevnějších statků. Nikdo nemůže dosáhnouti pravé chudoby podle příkladu Krista Pána a ji konati, kdo napřed se nestal chudým v duchu a malým v pokoře. To dobře věděl náš světec a pozdravoval obě ctnosti spolu, neodlučuje jednu od druhé: „Svatá paní chudobo, Pán Bůh tě pozdrav spolu s tvojí sestrou, svaťou pokorou . . .!“ Svatá chudoba zahanbuje, přemáhá všelikou chtivost, lakotu a starostlivost světskou; svatá pokora činí totéž zase pyše a všem lidem i všem věcem tohoto světa.

(40. *Nejmenším ze všech.*) Jediným výrazem vyznačuje spisovatel „Zlaté knížky o následování Krista“ svatého Františka, an píše: „Co jest každý ve tvých očích, ó Pane, to jest skutečně a nic více,“ praví *pokorný* svatý František. Skutečně dbal o to, aby jako nejmenší a poslední ze všech byl hodně skromným. Proto od té chvíle, kdy změnil svůj život, měl vroucí přání, aby byl lidem na posměch. Ačkoliv byl zakladatelem, Otcem a zákonodárcem Menších bratří, vždy chtěl míti jednoho z bratří za rádce a pána, jehož pokynů poslouchal. Jakmile mohl, ihned složil vrchní vedení řádu, „aby neztratil ctnost pokory“, a nedal se ani prosbami ani slzami bratří odvrátiti od svého rozhodnutí, nýbrž setrval v tom, „aby od té chvíle až do smrti byl poddaným, jenž skromněji žije než každý jiný“.

(41. *Ctěn od jiných.*) Často býval zván od kardinálů a šlechticů římských do jejich paláců, ale pozvání nepřijal. Před svými bližními měl velikou úctu a projevoval jim ji, kdykoliv jen mohl.

(42. *Mezi hříšníky.*) „Mezi hříšníky byl jak jedním z nich.“

Měl totiž sama sebe za nejhoršího hříšníka, a říkával o milostech, které mu dobrota Boží udílela, že kterýkoliv jiný hříšný člověk byl by se tou milostí stal desetkrát lepším než on. Jedině Pán Bůh má zásluhu, je-li na něm něco dobrého.

(43. Útěk před chválou.) Proto velmi se snažil ukrýti veliké milosti a dary, které by mu byly u lidí získaly vážnost a chválu, zvláště ukrýval svaté rány našeho Pána Ježíše, které mu Pán Bůh na tělo vtiskl. Chválil-li ho někdo mezi čtyřma očima nebo veřejně, tu nejenom byl přesvědčen, že zasluhuje potupu a hanu, nýbrž chvála tak ho bolela, že vzdychal, naříkal a slzy ronil. Není proto divu, že se měl za nehodna přijat svěcení na kněze.

(44. Pokora a jeho bratři.) Na tomto základě pokory chtěl, aby řád Menších bratří spočíval a trval. Napomínával pln nebeské moudrosti své bratry a stále je upozorňoval, proč se nesmějí nikdy chlubit, zvláště ne ctnostmi a nadpřirozenými dary. Zvláště napomínal ty bratry, kteří byli pro svůj úřad v nebezpečí, že by mohli zpyšněti a státi se marnivými: kazatele, umělce, učence, představené domáci i provinciální. Proto je příležitostně také kárával.

(45. Řád pokory.) Nelze všechno povědět, ale ještě jedno třeba zmíniti. František podle slov a podle příkladu Krista Pána odkázal svým bratřím pokoru jako zvláštní značku řádu. Neboť požadoval od svých bratří, aby se jmenovali Menší bratří, a představení mají se jmenovati „služebníky - ministry“. Tyto názvy vzal ze svatého evangelia, o němž slíbil, že je bude zachovávat, a již z tohoto pojmenování mají jeho učedníci vidět, že přišli do školy pokorného Krista Pána, aby se tam pokoře učili.

C) Poslušnost.

(46. Pokora a poslušnost.) Tak si to tedy myslel Serafínský světec to „býti chudým až do krajnosti“ a proto byl tak dětinně pokorným, že jako představený řádu poslouchá v dětinné prostotě kteréhokoliv bratra - ano, možno říci: poslouchá všech. Vždyť kdo sama sebe se nevzdá a své vlastní vůle se nezříká, ten ještě nedal skutečně všechno a nemůže býti od srdce pokorným.

(47. Poslušnost k papeži.) Proto slíbil náš světec velmi rád náměstkovi Ježíše Krista poslušnost a přenechal mu úplně svobodu své vůle, tento překrásný dar, jež Pán Bůh dal stvořené přirozenosti lidské.

(48. Bludné názory.) Jest skoro neuvěřitelným, že ještě jsou lidé, kteří si svatého Františka tak upravují, aby posiloval jejich blud-

né názory, Františka, který prý velmi trpěl pod nařízeními církve a o její věroučné články se naprosto nestaral a byl prý předchůdcem a prorokem oné vylhané svobody, kterou od počátku novější doby velice vynášeli a tím církvi i státu mnoho neblahého způsobili. Ale jejich úsudek nesouhlasí s pravdou a jest jen důkazem, že světci z Assisi nerozumějí.

(49. P ř í k l a d p r o v š e c h n y.) On, „Hlasatel velikého Krále“, ať sám řekne svým obdivuhodným příkladem všem katolíkům i nekatolíkům, jakou vroucí poslušností byl oddán církevnímu zřízení, apoštolské Stolicí a učení Kristovu.

(50. D ů k a z y p r o t o.) Nejvěrohodnější prameny z oné doby ujišťují, „že se choval uctivě ke kněžím a ukazoval lásku každému hodnostáři církevnímu“. (Tom. Cel.) „Tento muž skrz naskrz katolický a apoštolský, zdůrazňoval především ve svých kázáních, že jest třeba víru římské církve neporušenu zachovávat a míti stav kněžský v uctivosti, a to pro důstojnost nejsvětější Svátosti, která právě kněžími bývá uskutečňována. Také učil, že jest třeba míti nejhlubší úctu ke všem církevním učitelům a hodnostářům.“ Co hlásal lidem na kazatelně, to doporučoval ještě důtklivěji svým vlastním bratřím. Ustavičně je napomínával, aby se k biskupům a kněžím chovali jak pokojné děti a aby se jim ve všem pokorně podrobovali, co se týká služeb Božích.

(51. H l a v n í d ů k a z.) Ale hlavní důkaz teprve uvádíme: Sotva totiž serafínský patriarcha sestavil a napsal vlastní Řeholi svého řádu, spěchal bez prodlení s jedenácti prvními společníky svými k papeži Innocenci III. a všechno podrobil jeho dobrozdání. A slavný papež byl slovy a vzezřením chudého a pokorného světce obdivuhodně dojat a pocítil, že ho ovívá Boží duch. Objal láskyplně oběma rukama Františka a potvrdil mu z apoštolské pravomoci Řeholi a nadto udělil novým pracovníkům Božím právo, aby kázali pokání. A když později byla Řehole v něčem pozměněna, dosvědčuje dějepis, že svatý František žádal Honoria III., a ten mu Řeholi trvale potvrdil.

(52. D ů k a z z Ř e h o l e s a m é.) Serafínský Otec požaduje, že má Řehole a život Menších bratří v tom záležeti, aby „svaté evangelium našeho Pána Ježíše Krista“ zachovávali, a to „životem v poslušnosti, bez majetku a v čistotě“, a to nikoliv podle vlastního mínění a osobního výkladu, nýbrž podle pravidel pravoplatně zvolených římských papežů. Ty, kdo by chtěli „tímto životem žít, mají Ministři pečlivě vyzkoušeti o víře a církevních svátostech a zdali to všechno věří a věrně vyznávají a až do konce bez kolísání zachovávatí chtějí“. Kdo

byl do řádu přijat, ten nesmí „na rozkaz pana papeže“ nikdy více vystoupiti. Klerikům se předpisuje, že mají služby Boží a chorovou modlitbu konati „podle způsobu svaté římské církve“; bratřím všem se nařizuje, že nemají v diecési biskupově kázati bez jeho rozkazu a že nemají také vstupovati do ženských klášterů a v nich duchovní správu zastávati, jestliže nedostali pro to od apoštolské Stolice zvláštního dovolení. Stejně hluboká uctivost a poddanost k apoštolské Stolicí jest v těch slovech, jimiž nařizuje, aby řád měl některého kardinála záštitníkem „V poslušnosti ukládám Ministrům, aby si od pana papeže vyžádali kardinála svaté církve římské, jenž by byl naší řádové rodiny vedoucím, ochráncem a napomínatelem, abychom byli vždy zcela poddáni svaté církvi římské a vytrvale v katolické církvi zachovávali svaté evangelium našeho Pána Ježíše Krista, jak jsme to pevně slíbili.“

D) Čistota srdce.

(53. Milovníkem této ctnosti od mládí.) Ještě musíme o tom vypravovati, jak serafínský světec „miloval především krásnou, čistou mravnost“; musíme mluvit o oné čistotě na duši a na těle, již s trpkou přísností opatroval a chránil. Už tehdy, kdy ještě žil jak mladý muž v přepychu a nádheře, nenáviděl každého nízkého slova.

(54. Boj proti hnutím tělesným.) Když se potom zřekl marných radostí světa, začal své smysly přísně krotiti. A když přece někdy se v něm smyslná žádostivost hýbala, tu neznal váhání: válel se v trní nebo v zimě ponořoval se do ledové vody v řece.

(55. Napomínání ke ctnosti.) Náš světec rád vybízel všechny lidi, které chtěl přiměti k životu podle svatého evangelia, aby „Pána Boha milovali, se Ho báli a za hříchy pokání činili“, a sám byl všem svým příkladem nejpůsobivějším učitelem kajícího a pokání.

(56. Sám koná pokání.) Na holém těle nosil kající šat a svrchu drsný, chudobný oděv a chodil bos. Když spal, byl mu kámen nebo kus dřeva poduškou. Jídal jenom tolik, aby se zachoval na živě, a ještě dával do toho mála vodu a popel, aby to pozbylo veškeré chuti, a větší díl roku vůbec se postil. S tělem svým nakládal tvrdě a přísně - ať byl zdráv či nemocen; viděl v něm soumaru, jenž dostával dvojnásobnou dávku ran, jestliže se chtěl vzpírati. Ano, ani v posledních letech svého života nedoprával svému tělu úlevy a pokoje, ačkoliv se stal Kristu Pánu velmi podobným, skrze svaté jízvy s Kristem Pánem jako na kříži visel a mnohou nemocí krutě byl trýzněn.

(57. Své bratry vychovával pro zdravé umrtvování.) Velmi mu na srdci leželo, aby jeho bratři přivykli přísnému životu

a kajícnosti. Ale napomínal je a jim přikazoval, aby se přes míru nepostili a neumrtvovali. A to jest jediný případ, „kde u svatého Otce serafínského nesouhlasil jeho vlastní příklad s jeho slovy“. (Tom. Cel.)

E) Láska k Bohu.

(58. P r a m e n v š e c h c t n o s t í.) To všechno má zřejmě původ v jednom a témže prameni - v lásce k Bohu. Tomáš Cel. píše: „Plana láskou k Bohu . . . usiloval vždy o věci obtížnější. Velkomyslně šel po cestě příkázání Božích, a toužil, aby dospěl nejvyšších výšin dokonalosti.“ A svatý Bonaventura dosvědčuje: „Jak rozžhavený uhel, tak zdálo se, že jest úplně stráven žárem lásky k Bohu.“ Přemnoží se rozplakali, když v něm viděli, „jak v tak krátkém čase stal se jako zpitým láskou k Bohu“.

(59. L á s k a k b l i ž n í m u.) Tato láska k Bohu přetékala bohatě na bližní. Lidi bezmocné a zvláště ty nejubožejší, totiž malomocné, jež si kdysi jako mladý muž ošklivěl, nyní laskavě objímal, zvítěziv sám nad sebou, a jejich službě a péči o ně věnoval sebe a své bratry zcela a úplně.

(60. B r a t r s k á l á s k a.) Rovněž chtěl, aby jeho žáci milovali se vespolek s bratrskou přítulností. Tak tyčí se františkánská rodina jak „vznešená stavba lásky, v níž živé kameny z celého světa v jeden dům Ducha svatého jsou vbudovány“ (svatý Bonaventura).

Důsledky úvahy o ctnostech.

(61. P r y č s j e d n o s t r a n n ý m o b d i v e m.) Ctihodní bratří! Úmyslně jsme skvělé ctnosti svatého Františka podrobněji uvažovali. Neboť dnes jsou mnozí nakaženi nemocí laicismu (zesvětačení), a tito lidé rádi berou našim hrdinům pravou, zářivou slávu, totiž slávu svatosti, a dělají z nich lidi zcela obyčejné, třebaš výtečníky, a to se zbožností bez síly a mízy. Chválí a velebí na nich výtečné zásluhy o pokrok ve vědě a v umění, zásluhy o díla blahodárná, o vlast a veškeré lidstvo.

(62. T a k o v ý o b d i v j e n e u d r ž i t e l n ý.) Jest se opravdu diviti, jak obdivování se takovému polovičatému a zcela nepravému Františkovi má býti jeho moderním ctitelům prospěšným! Dychtí po penězích a po požitku, nebo procházejí se v rozkoši elegantně a zcela podle módy v ulicích města, jsou okrasou tanců a divadel, jsou pohříženi ve špinavé rozkoše smyslné, nemají ani tušení o příkázáních Božích a církevních, anebo nechtějí toho tušení ani míti.

(63. N á s l e d o v a t i !) Vpravdě, sem se hodí slovo: „Kdo se raduje ze zásluhy světcovy, ten musí také sám radostně státi ve službě Boží.

Buď má napodobovati, co chválí, nebo nemá chváliti, co následovati se zdráhá; neboť kdo se obdivuje zásluhám světců, hledí, aby ses sám stal obdivuhodným svatým životem.“ (Bonaventura.)

DÍLA SVATÉHO FRANTIŠKA

A) Doma.

(64. V ý z v a k u p r á c i p r o c í r k e v.) Jak jsme viděli, byl svatý František bohatým na ctnost, když byl zázračně povolán, aby své vrstevníky zachránil a polepšil a celou církev chránil. V kostelíčku svatého Damiána modlíval se často toužebně a s povzdechy; tam slyšel třikrát volati z nebe hlas: „Jdi, Františku! Můj dům se kácí; podepři jej!“ (Svatý Bonaventura.)

(65. F r a n t i š e k r o z u m í n e s p r á v n ě t o m u v o l á n í.) Ale nerozuměl hlubokému významu toho slova. Byl tak upřímně pokorným, že spíše všechno věřil, nežli to, že by byl uschopněn pro veliké věci. Ale papež Innocenc III. měl nebeské zjevení; viděl, jak basilika Lateránská se kácí a jak ji František svými bedry podpíral. Papež poznával jasněji než František milosrdné záměry Boží.

(66. Z a l o ž e n í d v o u ř á d ů.) Serafínský světec založil dva řády, jeden pro muže a druhý pro ženy, aby je vedl k dokonalosti podle evangelia.

(67. U t ě š e n é v ý s l e d k y.) Potom procházel italská města a sám i skrze své učedníky, kteří se k němu hned na počátku připojili, kázal lidu pokání, krátce, ale důrazně; a docílil neuvěřitelného výsledku svým slovem i svým příkladem. Kamkoli za svou apoštolskou prací zavítal, duchovenstvo i lid za hlaholu zvonů a burácejícího zpěvu v průvodech hrnuli se mu naproti, držíce v rukou olivové ratolesti. Všichni se k němu tísnili, bez rozdílu stáří, pohlaví a stavu. Dům, v němž bydlel, byl obklopen lidmi ve dne i v noci, každý chtěl ho viděti když bude vycházeti, každý chtěl se ho dotknouti, s ním promluvit, od něho aspoň slovo uslyšeti. Jeho kázáním neodolával nikdo, ani ti ne, kdo zestárli v ustavičných hříších a neřestech.

(68. S e r a f í n s k é k l á š t e r y u k a z u j í s e p ř í l i š m a l ý - m i.) Tak se stávalo, že přemnoží, a to také starší lidé, se nadchli pro život podle evangelia a zříkali se všeho pozemského. Lid italský začal od základu lepší život a zvolil si k tomu Františka vedoucím. Počet jeho

učedníků rostl obrovsky a tak úžasně vzplanula v srdcích touha ho následovati, že serafínský patriarcha byl nucen odvracet muže i ženy od toho rozhodnutí opustiti svět, kdyžtž chtěli se vzdáti i manželského a rodinného života.

(69. P r á c e o p o k o j.) Noví hlasatelé kajícínosti uchopili se s velikou rozhodností díla, aby zavedli mír mezi jednotlivými lidmi, mezi rodinami, městy a krajinami, které byly trvalým nepřátelstvím zpusťtošeny a na kraji záhuby. Ano, nadpřirozené výmluvnosti oněch neučenných mužů třeba vděčiti, že v Assisi, v Arezzo, v Bologni a v mnohých jiných městech a místech zavládl úplný mír, jenž občas byl utvrzován slavnými smlouvami.

(70. T ř e t í ř á d.) Aby všude byl mír zanesen a všude uskutečněna byla všeobecná obnova duchů, k tomu velmi napomohl III. řád. Jest to sice skutečný náboženský řád, ale - co do té doby ještě nebylo - nemá závazných slibů.

(71. J e h o ú k o l y.) Mělť všem lidem ve světě, mužům i ženám, umožňovati, aby i přikázání Boží zachovávali i ke křesťanské dokonalosti spěli. Řehole této nové společnosti obsahovala hlavně tyto kapitoly:

(72. H l a v n í o b s a h s t a r é Ř e h o l e.) Jenom takoví lidé mají býti přijímáni, kteří pevně se drží katolické víry a jsou věrně poslušnými církve svaté. - I muži i ženy mohou do řádu vstoupiti a po jednom úplném roce přijati Řeholi jako povinnost, ale muž jen se souhlasem manželky, manželka s dovolením svého muže. - Oděv jejich má býti počestný a souhlasný s chudobou, ženy mají zachovávat skromnost v ozdobě. - Na rozpustilých hostinách, divadlech a tancích nesmějí terciáři bráti podílu. - Mají si ukládati újmu a posty. - Třikrát v roce mají se zpovídati a třikrát jíti ke svatému přijímání; ale napřed mají se mezi sebou smířiti a cizí majetek majiteli vrátiti. - Terciáři smějí nositi zbraň jen na ochranu římské církve, křesťanské víry, vlasti nebo sama sebe, nebo, když to představení řádu dovolí. - Mají se modliti Hodinky církevní a jiné modlitby. - Za tři měsíce poté, kdy vstoupili do řádu, mají učiniti platný testament. - Jsou-li v nesváru mezi sebou nebo s jinými lidmi, ať to pokud možno nejrychleji uspořádají. - U svaté Stolice mají hledati pomoci, kdyby jejich práva a výsady byly napadeny nebo zkracovány. - Slavnou přísahu smějí složiti jenom v nutné potřebě, když tak rozhodne apoštolská Stolica.

K tomu se druží ještě jiné důležité body, jako na příklad: jak bývati na mši svaté a konati v určitou dobu řádová shromáždění. - O tom, jak mají členové přispívati podle své majetnosti, aby členové chudobnější

a zejména nemocní byli podporováni a aby zemřelým členům opatřen byl slušný pohřeb. - Jak mají své vlastní nemocné navštěvovati a jak členy chybující a neposlušné kárati a polepšovati. - Že nikdo se nesmí zdráhati přijati úřad a službu ve III. řádě a že má býti v tom zvláště svědomitým. - Jak třeba rozepře urovnávati.

(73. Z á k l a d y k n o v é s p o l e č n o s t i.) O všem tom promluvili jsme obšírněji, abychom ukázali, jak František neúnavnou prací apoštolskou - svou vlastní i svých spolubratří - a zřízením III. řádu položil základy k nové společnosti, která se úplně a zcela upravila podle ducha svatého evangelia.

(74. V l i v n a o b ě a n s k ý ž i v o t.) Když odezíráme od důležitých předpisů o službách Božích a o pěstění duchovního života, tož vidí každý z ostatních ustanovení svaté Řehole toto jedno: Soukromý i veřejný život musí se tím úplně přetvořiti; z pouhého společenského styku lidí musí se vytvořiti spolužití bratrské, svatými povinnostmi spojené; právu lidí chudých, bezmocných dostává se ochrany oproti bohatým a mocným, aniž by byl porušen pořádek a spravedlnost.

(75. V ý s a d y.) Terciáři byli připočteni k duchovnímu stavu, protože náleželi náboženskému řádu, a proto členové této nové společnosti měli přirozeně tytéž svobody a výsady, jako stav duchovní. Proto terciáři hned od počátku neskládali víc tak řečenou přísahu vasalskou (poddanskou), a když byli vyzýváni k vojenské a válečné službě, nepřijímali zbraní. Oproti tak řečenému zákonu feudálnímu uplatňovali Řeholi III. řádu a oproti poměru služebnému uplatňovali svobodu, které pravoplatně nabyli (jako členové duchovního stavu).

76. (B y l i c h r á n ě n í C í r k v í s v a t o u.) Ovšem, mnohým na tom záleželo, aby se věci utvářely jako dříve, a proto utiskovali tvrdě terciáře; ale těm dostávalo se v papeži Honoriovi III. a Řehoři IX. ochránců a obránců, kteří i přísnými tresty lámali nepřátelské pokusy. Tak začala v lidské společnosti opravdu spasitelná změna.

(77. R o z š í ř e n í a p ů s o b e n í.) Mezi křesťanskými národy rozšířil se III. řád, jehož Otcem a zákonodárcem byl svatý František, široko daleko a tím také duch kajícínosti a čistota mravů. Nejen papežové, kardinálové a biskupové vstupovali do III. řádu, nýbrž i králové a knížata přijímali s nadšením odznaky III. řádu, a mnozí z nich se stali velikými světci. S duchem františkánským přijali v sebe také moudrost evangelia. Ctnosti dostalo se zase cti a vážnosti ve společnosti lidské; krátce, „tvářnost země“ se obnovila.

B) V misiích.

(78. Účast na šíření víry.) Svatý František postaral se o duchovní obnovu věřícího lidu; ale „muž skrz naskrz katolický a apoštolský“ namáhal se velmi, aby také pohany přivedl k víře a přikázáním Kristovým, a tuto péči uložil také svým následovníkům. Proč bychom o tom mnoho mluvili? Vždyť se ví, jak náš světec po tom toužil, aby evangelium rozšířil a mučednickou smrt pro ně vytrpěl a jak s několika průvodci odebral se do Egypta a předstoupil před sultána srdnatě a odvážně. Jak mnoho Menších bratří hned v jaru řádu v Syrii a Maroku jako misionáři prolili svou krev, o tom svědčí v dějinách církevních mnohý slavný list. A dále během staletí pokračovala veliká rodina svatého Františka v této apoštolské práci a měla při ní mnoho mučedníků, takže dnes po přání římských papežů mnoho krajin pohanských její péči jest svěřeno.

C) Následky.

(79. Svatý František jest ctěn a slaven.) Za těch uplynulých 700 let nemohla památka na požehnaný vliv světcův nikdy vymizeti a vyhasnouti. A není třeba se tomu diviti. Jeho život a jeho dílo, praví Dante Alighieri, mohou býti opěvány spíše jazyky andělskými než slovy lidskými. Každé pokolení doporučí ho budoucí době k obdivu a uctívání. Tak nejenom září celému katolickému světu pro svou vynikající svatost, nýbrž dostává se mu také od světa holdu a úcty a jméno města Assisi je světoznámým.

(80. Zbožnost lidu, umění a poesie.) Brzy po jeho smrti byly na popud lidu na počest serafínského patriarchy všude stavěny chrámy, nádherné stavbou i vnitřní úpravou. Umělci se namáhali vyobrazit důstojně a krásně jeho postavu nebo události z jeho života: malíři a sochaři, umělci v řezbě a mosaice. Odevšad putují poutníci k Panně Marii andělské, kde chudý a pokorný a přece tak bohatý František do nebe se vznesl, a rovněž k jeho slavnému hrobu na výšině assiské. Přicházejí jednotlivě i v zástupech a chtějí pro svůj vlastní užitek duchovní slaviti památku tohoto velikého světce a také obdivovati nesmrtelná díla umělecká.

Světec assiský našel v Dante Alighieri nevyrovnatelného chvalořečníka. Ale také po něm nepochybilo na básnících, kteří světce opěvali ve spisech, které jsou perlami literatury italské a cizozemské.

(81. Badání o svatém Františkovi za naší doby.)

Ale zvláště za naší doby, kdy se učenci podrobněji zabývali františkánským badáním, byly vydány knihy o svatém Františkovi ve všech téměř řečích, a odborníci byli povzbuzeni k nejvýznamnějším pracím a uměleckým dílům.

(82. R ů z n é n á z o r y.) Mohutné nadšení pro Františka, ovšem ne veskrze správné, zaujalo mnohé moderní lidi. Jedni vidí v něm muže, jemuž bylo od přirozenosti snadným vyjadřovati svůj vnitřní život a na jehož „Sluneční píseň“ se těší vzdělaný svět. Tato píseň je vpravdě z nejstarších památek naší mateřské řeči (italské), která se teprve vyvíjela. Jiní obdivují v něm člověka, který velice přírodu miloval, který byl vznešeností neživého tvorstva, leskem hvězd, líbeznou krásou umbrijských hor a údolí, krásou zvířectva vroucně uchvácen, a který, jak kdysi Adam před hříchem v ráji, se zvířaty bratrsky cítil a s nimi mluvil, a která oproti němu byla úplně krotká. Jiní chválí na něm jeho lásku k vlasti, protože naši Itálii, která je na to hrda, že je jeho domovinou, více obdařil dobrodiními než jiné země. Opět jiní ho velebí, že všechny lidi bez výjimky vroucně miloval.

(83. P r a v ý o b r a z.) To všechno jest správným. Ale není to hlavní věci a potom musí se tomu ještě dobře rozuměti. Neboť, kdo jedině na to patří nebo hledí to tak vyložití, aby mu to k tomu sloužilo, aby omlouval svou změkčilost anebo aby posiloval svou předpojatost a svou náklonnost, ten jistě pojímá obraz svatého Františka falešně. Neboť k celému Františkovi patří všechny ty hrdinské ctnosti, o nichž jsme krátce promluvili, patří jeho přísný život, jeho kajičná kázání a jeho mnohá namáhavá práce na obnově lidí.

(84. N á s l e d o v á n í.) Tento celý František stojí před lidem křesťanským. Ne pouze abychom ho obdivovali, nýbrž abychom ho následovali.

(85. L á s k a k B o h u j e z á k l a d e m.) Či není on „hlasatelem velikého krále“, jenž hledá lidi, aby je přivedl ke svatosti podle svatého evangelia a k milování kříže? Ano. Ale nikterak nechce nadělati z lidí změkčilé nadšence pro květiny, ptáky, ovečky, ryby a zajíce. Jistě nechtěl svou lásku ke všem tvorům ukrývati a nazýval je všechny, i ty nejmenší, svými bratry a sestrami - a taková láska je v pořádku, zachovává-li nutné hranice; ale poslední příčina, proč ho to takovou láskou ke tvorům pudilo, byla právě jeho láska k Bohu. „Věděl, že všechny tvory mají týž původ jak on sám“, a viděl v nich Boží dobrotu. „Všude se shledával se svým Miláčkem na těch stopách, které nalézal ve tvorech; každá věc mu byla žebříkem vzhůru ke trůnu Božímu.“

(86. Trochu zvláštní lásky neškodí.) Ostatně, proč by se neměli Italové chlubit svým krajanem, který i v církevní liturgii - v breviáři - nazývá se „světlem domoviny“? A ti mužové, kteří o lid se namáhavě starají, nechť klidně velebí lásku svatého Františka, jenž všechny lidi miloval, zvláště chudé! Ale ať se varují zmenšovati z přílišné lásky ke svému lidu tohoto „k a t o l i c k é h o muže“ tím, že z něho dělají vedoucího a praporečnicka svých žhoucích národnostních snah! A ti ostatní ať se chrání dělati z něho předchůdce a zástupce bludů, od nichž byl jak nejdále vzdálen!

(87. Ať také na ně vyleje se požehnání.) Ostatně zasluhují našeho uznání také ti, kteří s jakýmsi citem úcty pro tyto menší přednosti svatého Františka se radují a snaží se s láskou podporovat jeho sedmistou slavnost, ale přejeme si, aby byli touto radostnou událostí povzbuzeni pozorovati blíže a důkladněji p r a v ý o b r a z tohoto velikého následovníka Kristova a usilovati o dary milosti, jež jsou vyššími.

ZÁVĚREČNÁ SLOVA

(R a d o s t n a d p ř í p r a v a m i.) Všichni lidé dobrého smýšlení jsou j e d n o srdce a j e d n a duše, aby v sedmistém roce smrti svatého Patriarchy byli ho všude pamětlivými při oslavách církevních i světských; zvláště v těch krajinách, kde žil a jež oslavil svou zářící svatostí a hlasem svých zázraků. To nás zvláště těší. Zejména také, že vy, ctihodní bratři, předcházíte dobrým příkladem i svému kněžstvu i lidu. Už myslíme na četné zástupy poutníků, ba, my je již v duchu vidíme, jak slavnostně putují do Assisi a do sousedních svatyň zelené Umbrie nebo na příkré svahy skalnaté Alverny nebo na svaté výšiny v údolí Rieti. Zdá se, že tam František dýchá a nám své ctnosti před oči staví, bychom je následovali, a když poutníci ona místa zbožně navštíví, jistě se vrátí domů uchvácení duchem františkánským. Neboť Lev XIII. praví: „Při počtech, které se svatému Františkovi vzdávají, jistě se svatý František nejvíce raduje tenkrát, když jeho ctitelé mají sami z toho užitek. Ale pravý a trvalý užitek spočívá v tom, že se snažíme aspoň v něčem se podobati tomu, jehož vynikající ctnost obdivujeme, a že se snažíme jeho následováním státi se lepšími.“

(89. N á s l e d o v á n í d á v á u z d r a v e n í.) Snad si někdo pomyslí. Aby se zlepšila křesťanská společnost, musel by dnes druhý František žít. Ale jestliže lidé svou horlivost znova ožíví a přijmou

n a š e h o Františka za učitele ve zbožnosti a svatosti, a budou-li všichni napodobovati a na sobě uskutečňovati příklad, ježž dával on - „zrcadlo ctnosti, cesta k dobrému, měřítko mravnosti“, potom je to dosti účinným a mocným, aby zhouba dneška byla vyhojena.

(90. N a p o m e n u t í u č e d n í k ů m F r a n t i š k o v ý m.) Především musejí přčetné dítky ze tří řádů osvědčiti na sobě své přibuzenství se svým Otcem a zakladatelem. Vždyť jsou oněmi řády, o nichž napsal papež Řehoř IX. blahoslavené Anežce České, „že se jimi po všechny dny oslavuje všemohoucí Bůh všude, kam sahá svět“.

(91. O P r v n í m ř á d ě.) Všem bratřím Prvního řádu, kteří mají jméno po svatém Františkovi, ze srdce blahopřejeme, že po nedůstojném pronásledování a oloupení den ode dne více k dřívější slávě se vzchopují, jako zlato v ohni vyzkoušené.

(92. J e h o ú k o l y.) Přejeme si snažně, aby příkladem své kajícínosti a pokory byli živou výčitkou proti smyslnosti a pýše, tak úžasně rozšířené. Jejich povoláním má býti: volati spolubližní své nazpět k životu podle předpisů svatého evangelia. Bude jim to tím snadnější, budou-li se doslova držeti svaté Řehole, kterou její zakladatel nazýval „kniha života, naděje spásy, jádro evangelia, cesta k dokonalosti, klíč k ráji, smlouva věčného svazku“.

Nechť serafínský Patriarcha ustavičně hledí s nebe na tuto svou mystickou vinici, již vlastníma rukama zasadil, a nechť jí pomáhá, aby nesla bohatý užitek! Nechť své mnohé dítky životní šťavou lásky tak živí a posiluje, aby všichni „jako jedno srdce a jedna duše“ pracovali s největší horlivostí na obnově křesťanské společnosti.

(93. D r u h ý ř á d.) Bohu zasvěcené panny z Druhého řádu, které berou podíl na „andělsky čistém životě, jenž byl svatou Klárou oslaven“, nechť také v budoucnosti před Pánem stojí, se Mu líbí jako lilie v jeho zahradních záhonech, plny sladké vůně a se srdcem čistým jako zářící bílý sníh! Nechť svými prosbami dosáhnou, aby ještě více lidí se utíkalo k dobrotě Krista Pána a aby zvětšovaly se radosti matky církve nad jejími dítkami, které opět nalézají cestu k milosti Boží a k naději věčné spásy.

(94. N a p o m e n u t í t e r c i á ř ů m.) Konečně vyzýváme všechny terciáře, ty v našich klášteřích, i ty ve světě, aby také oni pomáhali apoštolskou prací uskutečňovat duchovní vzrůst křesťanského lidu.

(95. J e j i c h v ý z n a m k d y s i a d n e s.) Hned na počátku zasloužil jim jejich apoštolský život u papeže Řehoře IX. titul „Vojíni Kristovi“ a „Noví bratři makkabejští“. I dnes může jejich apoštolská práce stejně býti drahocennou pro společnost. Vždyť jsou všude na

zemi ve velikém počtu, a třeba jen, aby byli podle způsobu svého Otce Františka: mravně čistými a pravými terciáři.

(96. Biskupové mají o ně pečovati, je podporovati, poučovati.) Naši předchůdcové vyslovili ke všem biskupům země snažné přání, papež Lev XIII. v okružním listě „Auspicato“ a Benedikt XV. v listě „Sacra propediem“; splnění tohoto přání slibujeme my sobě, ctihodní bratří, od vaší horlivosti pro duše, totiž: abyste všemožným způsobem podporovali III. řád svatého Františka. Je naším přáním, abyste buď sami osobně poučovali lid, anebo abyste skrze kněze dávali lid poučovat, co chce tento řád pro lidi ve světě obojího pohlaví, jak velmi třeba si ho vážit, jak snadným jest vstup do této společnosti, jak lehkým je zachovávat její pravidla, jak mnohými odpušky a výsadami jsou terciáři obdařeni a konečně, za jak veliký užitek vděčí III. řádu i jednotlivci i společnost.

(97. Proto vstupujte do III. řádu.) Kdo se ještě nepřipojil k tomuto voji duchovních bojovníků, nechť to učiní na vaši radu v tomto roce!

(98. Opaskové bratrstvo.) Kdo je pro to ještě příliš mladým, nechť se dá zapsati do opaskového bratrstva, aby již od mladosti navykal této svaté službě!

(99. Svatý Otec se radostně hlásí ke III. řádu.) Tak často naskytuje se za našich dnů radostná příležitost k církevní oslavě. A zdá se, jako by dobrota Boží nedala přejíti naší papežské vládě bez potěšitelného ovoce pro katolicismus. Proto nás to velice těší, když vidíme, jak se všude chystají k oslavě svatého Františka, „který za svého života dům podpíral, svatyni za svých dnů upevňoval“ (Eccl. 50, 1). Tím radostněji to vidíme, jelikož už od mladých let ve vroucí zbožnosti svatého Františka uctíváme, a k jeho dítkám se počítáme od té dávné doby, kdy jsme uctivě přijali šat III. řádu.

(100. Blahopřání k jubilejnímu roku.) Nechať tedy v tomto sedmistém roce smrti Serafínského Otce tak mnoho požehnání splyne na katolický svět, na náš lid přímlovou svatého Františka, aby tento rok zůstal věčně památným v dějinách církve svaté!

Jako záruku nebeských darů a jako důkaz naší otcovské blahovůle udělujeme vám, ctihodní bratří, vašemu duchovenstvu a lidu láskyplně v Pánu apoštolské požehnání.

Napsáno v Římě, u svatého Petra dne 30. dubna 1926, v pátém roce, kdy jsem papežem.

PAPEŽ PIUS XI.